

Nieuw leven voor de Chris Agterbosvijver

Samenwerken loont

TEKST Caspar ter Brake en Jan Kamman
 FOTOGRAFIE Caspar ter Brake en Sportvisserij Nederland

Waterschap Regge en Dinkel, Regio Twente, Sportvisserij Nederland en de Oldenzaalse Hengelsportvereniging hebben samen met diverse marktpartijen de herinrichting en het ecologisch herstel opgepakt van de Chris Agterbosvijver, een recreatieplas in Oldenzaal. Het resultaat laat zien dat samenwerken loont.

De Chris Agterbosvijver is een zes hectare grote plas ten zuidwesten van Oldenzaal. De plas ligt in het Recreatiepark Het Hulsbeek, dat bestaat uit 230 hectare bossen, weilanden, heidevelden, vennetjes en recreatieplassen. Eigenaar van het recreatiepark, Regio Twente, verpacht de visrechten van de vijver aan de Oldenzaalse Hengelsportvereniging. Ondanks de fraaie omgeving en goede bereikbaarheid, waren de sportvisserijmogelijkheden beperkt. Na een massale vissterfte in 1996 herstelde de visstand moeizaam. De ruim vier

meter diepe plas kent een zandige bodem en weinig ecologische variatie door de steile oevers met beperkte begroeiing. Bovendien wordt de vijver met regelmaat bezocht door grote groepen aalscholvers.

Samenwerking

Sportvisserij Nederland voerde zowel in 1997 als in 2005 een visserijkundig onderzoek uit en adviseerde de realisatie van schuil- en paaismogelijkheden en een betere voedselvoorziening. Dergelijke ingrepen zijn grootschalig en vooral erg kostbaar voor een vereniging. Daarom zocht de Oldenzaalse Hengelsportvereniging samenwerking met andere partijen, te weten: Waterschap Regge en Dinkel, Regio Twente, Sportvisserij Nederland, gemeente Oldenzaal, provincie Overijssel en diverse marktpartijen. Met deze partijen is gezamenlijk een inrichtingsvisie opgesteld en is het geld bijeen gebracht. De herinrichting is in 2013 afgerond en kostte in totaal circa 160.000 euro.

Ecologische maatregelen

Veel (zandwin)plassen in Nederland hebben steile taluds en relatief weinig oeverareaal, hierdoor zijn er te weinig schuil- en paaigeheden voor een evenwichtige

visstand. De oever van de Chris Agterbosvijver is daarom op een aantal plaatsen aangepast door het creëren van ondiepe zones en het aanleggen van zogenaamde slenken en landtongen. Hierdoor is de saaie, rechte oever veranderd in een gevarieerde zone met verschillende dieptes en is de gehele oeverlengte toegenomen. Ondiepe plantenrijke zones warmen snel op en zijn daardoor uitermate geschikt als kraamkamer en opgroeigebied. Bovendien verhoogt deze ondiepe zone de voedselproductie en dus de draagkracht van de plas.

Een ander knelpunt in de ontwikkeling van de visstand was het ontbreken van schuilmogelijkheden, waardoor aalscholvers de visstand sterk beïnvloeden. Een mogelijke maatregel tegen overmatige aalscholverpredatie is het creëren van onderwaterobstakels. Omdat kunstmatige bodemobstakels behalve onnatuurlijk, ook nadelen voor de hengelsport kunnen hebben, werd gezocht naar een andere oplossing. Dit is gevonden in het omduwen van circa 30 bomen langs de zuidelijke oever van de plas. De houtachtige structuren vormen schuil- en rustplaatsen voor vissen en dwarsbomen letterlijk de aanliegroute van de aalscholvers. Doordat de

In de vijver leven een drietal enorme grootkopkarpers.

In het water geduwde bomen bieden schuilgelegenheid voor vissen.

wortels contact houden met de bodem, blijft de groeicyclus van de boom ten dele bestaan en zal de boom langer blijven leven.

Visstoepen

De Chris Agterbosvijver heeft een belangrijke waterbergingsfunctie in het watersysteem rondom Oldenzaal. De plas vormt een buffer in de waterafvoer van de Oldenzaalse stuwwal. Door de bergingsfunctie staan de oevers en de visstoepen onder invloed van fluctuerende, hoge waterstanden. Nieuwe visstoepen moesten dus erosiebestendig en duurzaam zijn, maar bovendien voldoen aan de wensen van de sportvisser.

De hengelsportvereniging heeft samen met adviesbureau BZ Innovatiemanagement de eisen voor de visstoepen beschreven. Uit drie ontwerpen is de visstoep van het bedrijf Gampet gekozen. In twee weken zijn 40 visstoepen geplaatst. De visstoepen bestaan uit rond geplaatste verticale damplanken van kunststof. De visstek is gevuld met zand. Inmiddels zijn de stoepen begroeid en zijn het prachtige visstekken geworden.

Onderzoek

Aanbevelingen uit een visserijkundig onderzoek waren voor de Oldenzaalse Hengelsportvereniging aanleiding om de kwaliteit van de Chris Agterbosvijver te verbeteren. Een belangrijk onderdeel van het project is de monitoring, kijken of de uitgevoerde maatregelen het gewenste effect hebben. Daarom is enkele maanden voorafgaand aan de inrichtingsmaatregelen een visstandbemonstering uitgevoerd om de 0-situatie vast te leggen. Over vijf jaar wordt het onderzoek herhaald.

Succesfactoren

De herinrichting is tot stand gekomen door een intensieve samenwerking tussen verschillende partijen met belangen in en om de Chris Agterbosvijver. Hiervoor zijn een drietal succesfactoren aan te wijzen.

Initiatief

De hengelsportvereniging heeft zelf initiatief genomen om alle partijen bij elkaar te brengen. Door middel

Voor en door sportvissers aangelegde visstoepen.

van enthousiasme en een duidelijke visie zijn andere partijen overtuigd om mee te denken en mee te betalen. De initiatiefnemer neemt hiermee een duidelijke voorsprong!

Belangenvereniging

De Oldenzaalse Hengelsportvereniging (hengelsport), het waterschap (waterberging) en Regio Twente (recreatieve voorzieningen en ecologische verbetering) hadden allen een duidelijk belang bij de herinrichting. Door de verschillende belangen te bundelen is er een brede motivatie voor het project ontstaan. Het is erg belangrijk om deze motivatie gedurende het project te behouden en de marktpartijen hierin mee te nemen.

Drijvende kracht

Om een project te laten slagen is een drijvende kracht nodig die functioneert als 'Haarlemmer olie'. Een project loopt nooit rechtlijnig, de trekker zorgt ervoor dat samenwerking vlot blijft lopen wanneer deze dreigt te verzanden, motiveert de partijen en zorgt uiteindelijk voor de realisatie. **V**

Tijdens het visserijkundig onderzoek bleken de oeverzones voor vis niet te functioneren.